

Melcior Comes

Escriptor

Fins a 14 narradors fa servir Melcior Comes a *Tots els mecanismes*, una novel·la àgil, de corrupcions i xantatges, que va de Barcelona a Mallorca a través de dues famílies igualment depredadores en la societat de la immobiliària i el turisme.

“No vivim en un món absolutament horrible”

◆◆◆◆◆ Cristina Ros

A *Tots els mecanismes* (Proa), la terra –Mallorca, però també Barcelona– és encara més impura que la de *Sobre la terra impura* (Proa, 2018). Melcior Comes (sa Pobla, 1980) torna a les llibreries amb una novel·la trepidant que retrata una època de corrupció política i social alhora que deixa veure els nombrosos recursos –mecanismes– narratius que es poden fer servir per construir una història. Plena de frases llampants, *Tots els mecanismes* enganxa des de la primera línia. “Ja va bé. Està entre les intencions”, diu.

Heu definit *Tots els mecanismes* com “una història d’amor en què ningú s’estima”. També com un western. ¿A casa nostra els westerns són així?

El western té una èpica de l’enfrontament que trobam aquí i també n’hi ha molts amb famílies que es disputen uns terrenys. Però jo diria que *Tots els mecanismes* és una novel·la de costums, de personatges, psicològica també. M’interessaven casos com el de Can Domenge, que he situat al Carnatge, amb una família barcelonina, els Torrus, propietaris d’una immobiliària agressiva, i els Súbac, poblers amb una manera particular de fer les coses i que també són un poc de western. Ja sabeu de quins tipus de persones parl.

Quasi els podem posar nom.

Sí, eh? Personatges com en Jac o el seu fill, en Bernadí, són un tipus de mallorquinarro que, com diu Pere Antoni Pons, fan la impressió de ser eternals. Volia fer un personatge així, avariós, gruixut, de mala llet, conspiranoic, malparlat, que també recollís el record dels meus dos padrins, del pitjor que tenien. Em faig ressò de moltes coses que sempre m’han cridat l’atenció de la crònica negra mallorquina. No m’he hagut d’inventar res. Només el tipus de persones, però no les accions ni el rerefons; tot això ha passat i per desgràcia és així.

La corrupció i aquest tarannà, si no fessin ràbia, farien rialles. ¿La tragèdia i la comèdia són properes? És una qüestió de mirada. Un dels meus mestres en aquesta mena de

CÈLIA ATSET

TOTS ELS MECANISMES
MELCIOR COMES
PROA
640 PÀG. / 20,90 €

mirada és Sebastià Alzamora. També ho és Baltasar Porcel, qui ens va ensenyar a mirar de manera molt sorneguera, humorística, amb un humor molt negre, gruixut.

Sota la lluita de les famílies, hi ha altres capes que fan un mosaic social. Quin és aquest substrat?

Per a mi és una novel·la sobre fracassats, gent que, tot i haver-ho tingut tot, se sent fracassada. Al substrat hi ha la idea de la lluita de classes, una idea marxista que estava de moda als 60 i 70 i que ara no la captam tant. Avui hi ha una lluita de classes dins la mateixa classe social. No és la de les classes baixes contra

les altes sinó dins la classe alta, on es disputen els llocs de més protagonisme. I en un altre nivell hi ha la història dels fills que intenten fer-se valuosos davant el pare: en Víctor Torrus amb son pare, en Llorenç davant el seu o en Bernadí.

També és una novel·la generacional. ¿La nostra història més recent demostra que hi ha hagut millora? M’agradaria pensar que sí, però la novel·la diagnòstica que és el mateix. Jo no crec que hi hagi hagut una millora moral respecte de les generacions anteriors. I sobretot, si volíem ser el mateix que els nostres pares, havíem de fer el mateix que

a

llegim

44-45

● Entrevistem Toni Cruanyes, últim Premi Josep Pla ● ‘El somni del poble Ding’, una gran novel·la de Yan Lianke

46-47

● Maggie Nelson estudia el color blau a l’assaig ‘Bluets’ ● L’últim llibre de poemes de Narcís Comadira

ells; i si el que varen fer ells no és exactament noble, el que hem fet nosaltres tampoc.

Diríeu que és un treball crític?

El retrat de costums sempre és crític, tot i que està matisat. No vivim en un món absolutament horrible, ni ho planteig així. En Castro ho diu: aquest món és meravellós si aconseguïeu sobreviure.

¿És una novel·la més mallorquina que catalana?

Volia que fos tan catalana com mallorquina. De fet, hi ha un tipus de narrador i de mirada que és molt la del modernet de Barcelona. Al *hips-ter* barceloní quan li poses un Llorenç davant queda una mica espatat i diu: "I això què és?! Qui és aquest salvatge?". I no l'entén gaire, però en el fons hi empatitza perquè hi veu una espècie d'autenticitat.

No és la vostra Sicília sense morts. "Era el meu millor amic i el vaig matar", així comença.

La novel·la de Guillem Frontera va ser una inspiració per a la meua. Aquesta visió que Mallorca és Sicília sense morts no l'he tinguda mai. Jo m'he criat, com molta gent, llegint l'*Última Hora*. La secció de crònica negra de l'*Última Hora* em feia sempre la impressió de viure a Chicago.

I l'opció d'un títol antoniafontià?

Era un títol com de treball i a poc a poc es va anar consolidant. La cançó d'Antònia Font és *Mecanismes* i acaben dient "tots els mecanismes", repetint-ho cada pic més fort fins que ho criden de mala manera. Aquesta cosa obsessiva d'aquest grup també m'agradava, i es pot assemblar a aquest surrealisme que du dins el cap en Bernadí. Però si es diu *Tots els mecanismes* és perquè són tots els angles des dels quals es pot mirar una cosa i també totes les maneres de narrar.

De fet, hi ha un gran desplegament de mecanismes narratius.

Sí, però no és el motiu d'escriure. No vull fer exhibicionisme de recursos. He volgut que el lector assisteixi a la manera com s'ha fet el llibre i per què té aquesta forma. I sí, hi ha algú que arreplega cròniques, interrogatoris judicials, hi ha recursos teatrals, monòlegs còmics, articles periodístics, crònica, reportatge, perfil literari... Tot són maneres d'explicar històries, això m'interessava dir-ho. Un acudit també és una història.

Esriptura ràpida, directa, amb moltes frases llampants, com tuits. Em trob còmode en l'estil informal, que és literari però al mateix temps és oral. I m'agraden, em surten les frases llampants, subratllables. La novel·la en té moltes. Potser les veurem per Twitter, i de fet, està pensat perquè pugui ser així. ♦♦

CRISTINA CALDERER

Laura Gost, una mirada irònica a les contradiccions

La mallorquina publica la seva segona novel·la, 'El món es torna senzill', a l'editorial Empúries. Abandona el to més naïf i innocent del seu primer llibre i es presenta ara amb una veu desacomplexada i més desfermada.

♦♦♦♦ **Clàudia Darder**

Ser bulímica implica tenir problemes amb la part ètica del propi cos? ¿La primera vegada al llit amb algú sempre ha de ser màgica i especial? ¿Un avortament natural és traumàtic per a tothom que el pateix? En l'espai de correcció política instal·lat en els nostres dies sembla que aquestes preguntes es responen amb un sí, però la protagonista de la novel·la *El món es torna senzill* (Empúries), la segona de Laura Gost (sa Pobla, 1993), fa que el lector hi doni algunes voltes. "En aquestes pàgines hi ha un punt de voler qüestionar les grans sentències. No vull dir que no t'hi puguis sentir identificat, amb aquestes, però em sembla interessant posar en dubte aquestes idees categòriques", diu l'escriptora.

En aquesta novel·la, que és la seva "carta de presentació" a Catalunya, diu ella, no hi ha ni rastre del to "naïf" i "innocent" –que ningú es deixi enganyar pel títol del nou llibre– que caracteritzava *La cosina gran* (Leonard Muntaner), la primera novel·la de Gost. Contràriament, l'autora obre, en aquesta narració, una porta al lector perquè faci de *voyeur* del flux de pensaments d'una dona obsessionada pel control, curiosa, irreverent, emocionalment distant i irònica. "En la novel·la hi volia plasmar paradoxes i contradiccions, sense abandonar la ironia i un punt d'hu-

mor negre. La protagonista –a qui coneixem quan és adolescent, però ens relata la seva vida fins que ja és una adulta amb experiències– canalitza la seva obsessió pel control amb el vòmit, però està oberta a deixar que la vida li faci la contra. Té una mirada oberta", explica l'escriptora. En aquest sentit, "el llibre intenta ser una defensa de l'autoindulgència, el perdó cap a un mateix", apunta. A més, en tota la novel·la hi ha un joc entre la materialitat i l'intangible, els sentits figurats i els literals: "La part emocional i mental sempre té una materialització física, visceral, fins i tot escatològica. Per això m'agrada parlar de dos grans conceptes: el de plenitud i el de buidor. S'encaren des del sentit figurat, que podem associar a la satisfacció, o a estar farta. I també des del sentit més literal: que menges, que expulses, que penetra dins tu i què en surt. O bé què hi queda, en el cas d'un embaràs".

Saber-se els monstres

El lector coneix les "pors", les "parts més fosques" i els "monstres interiors" de la protagonista al mateix temps que ella, a través d'un monòleg interior desacomplexat que no perd el ritme gràcies a la combinació de "paràgrafs llargs de pensaments més profunds i complexos amb diàlegs breus, sense guions", descriu Gost.

EL MÓN ES TORNA SENZILL
LAURA GOST
EMPÚRIES
176 PÀG. / 16,90 €

Aquesta part és important, perquè és amb l'autoconeixement que la vida –o el món– es torna senzilla: "Pens que les persones que no coneixen ni analitzen els seus monstres, les parts fosques de la vida, poden arribar a ser més vulnerables i perilloses que les que han detectat les seves mancances, o les seves ombres. Saber on són els permet domesticar-los", apunta. L'acumulació d'experiències dures i doloroses, o bé, simplement, vivències més banals, que permeten a algú entendre's, perdonar-se, conèixer-se, descontrolar-se en el algun sentit, permet que cadascú "desenvolupi els seus mecanismes per fer que el món es torni senzill".

Els lectors que ja coneguin la mallorquina per *La cosina gran* descobriran en les pàgines d'aquest nou llibre una escriptora més "desfermada", que s'ha "deixat endur més" durant el procés d'escriptura. Hi ha, per tant, "un punt volgutament genuí", ja que no hi ha gaire "artifici", en aquest títol, diu l'escriptora. Desenvolupa l'ofici, diu, "amb màxim respecte cap al lector" i amb "l'anhel que hi empatitzi i en gaudeixi". I diu, com a colofó de la conversa, que "s'hauria de desconfiar dels escriptors que publiquen i diuen que escriuen per a ells mateixos". Evidentment, no és el seu cas. ♦♦